

LOCUIRE ÎN SFERA COMUNĂ

Trei propuneri semnate Abalosllopis Architects/

INHABITATION IN THE COMMON REALM

Three Proposals by Abalosllopis Architects

Ana ABALOS-RAMOS*, asist. dr. arh./ assist. prof. PhD. arch.

ana.abalos@uchceu.es

Pablo LLOPIS-FERNÁNDEZ, arh./ arch.

pablo@abalosllopis.com

*Universitatea Cardinal Herrera-CEU, CEU Universities, Alfara del Patriarca, Spania/
Cardenal Herrera University-CEU, CEU Universities, Alfara del Patriarca, Spain

Rezumat

„Copacul este frunză și frunza este copacul
Casa este oraș și orașul este casă
Un copac este un copac, dar este și o frunză imensă
O frunză este o frunză, dar este și un copac minuscul
Un oraș nu este un oraș decât dacă este și o casă uriașă
O casă este o casă numai dacă este și un oraș minuscul.”

Diagramele „Arbore - frunză” ale lui Aldo van Eyck prezentat în 1962 la reuniunea Team 10 de la Royaumont, ce încearcă să demonstreze reciprocitatea inseparabilă dintre casă și oraș, reprezintă punctul de plecare al acestei lucrări. Acest paralelism poate fi depășit: arborele este rezultatul numeroaselor sale frunze - întrucât forma orașului se bazează pe fiecare intervenție arhitecturală, iar frunza este un răspuns la structura arborelui - precum locuința/casa este pentru sfera socio-culturală.

Abstract

“Tree is leaf and leaf is tree
House is city and city is house
A tree is a tree but it is also a huge leaf
A leaf is a leaf but it is also a tiny tree
A city is not a city unless it is also a huge house
A house is a house only if it also a tiny city”

Aldo van Eyck’s “Tree – Leaf” diagrams presented at the Team 10 meeting at Royaumont in 1962 trying to demonstrate the inseparable reciprocity between the house and the city is the starting point in this paper. But it reveals that it is even possible to go beyond on this parallelism: the tree is the result of its many leaves -as the city form is based on each architectural intervention-, and the leaf is an answer to the structure of the tree -as the house to its socio-cultural realm.

Această lucrare reprezintă o reflecție asupra locuinței și asupra mecanismelor de locuire, nu atât ca obiecte de arhitectură, ci ca generatoare de spații sociale și culturale comune. Prin urmare, prezența vieții în arhitectură devine de interes central în spațiile nedefinite care, în mod spontan, se metamorfozează în teritorii întru/între, conectând o clădire cu împrejurimile sale prin extinderea relațiilor dintre interior și exterior, construit și neconstruit sau public și privat.

În cele din urmă, aceste idei de legătură între casă și oraș vor fi analizate în studii de caz particulare. În mod special, lucrarea examinează trei proiecte ale arhitecților abalosllopiș, în care se regăsește preocuparea evidentă asupra sensului locuinței, investigațiile fiind concentrate nu atât asupra materialității acestora, cât asupra perspectivei condițiilor nemateriale ale arhitecturii: o creșă, o casă de bătrâni și un spațiu public.

Cuvinte cheie/ Keywords

Team 10, Aldo van Eyck, întru/între, spațiu construit/
Team 10, Aldo van Eyck, in-between, built-place

Introducere

Nu este posibil să vorbim despre *locuire* fără a ne gândi la locurile fizice care o fac posibilă, dar noțiunea de *a locui* este mult mai complexă, deoarece configurează și un spațiu socio-cultural intangibil, dar totuși indispensabil. De fapt, această discernere este evidentă în limba franceză atunci când se face o diferențiere clară prin utilizarea a două cuvinte diferite pentru înțelesurile distincte ale cuvântului „oraș”: *ville* și *cit  * (Sennet, 2018, I). *Ville*

The aim of this paper is to present a reflection about inhabitation and its mechanisms not so much as architectural objects but as generators of a shared social and cultural space. Hence, the presence of life in architecture gains momentum on non-defined spaces that spontaneously become in-between realms that connect a building with its surroundings through the expansion of the relationships between the interior and the exterior, between the built and the unbuilt, or between the public and the private.

Lastly, these linking ideas between the house and the city will be analyzed in specific cases of study. Particularly, the paper examines three projects of abalosllopiș architects that deal with the meaning of habitation not focusing so much on their materiality but on the perspective of this non-material condition of architecture: a nursery school, a nursing home and a public space.

Introduction

It is not possible to talk about inhabiting without thinking about the physical places that make it possible but the notion to inhabit is much more complex since it also configures an intangible but nonetheless indispensable socio-cultural space. In fact, this distinction is evident in the French language when makes clear a distinction by using two different words for the different meanings embedded of the word 'city': *ville* and *cit  * (Sennet,

este locul fizic, *cit * o mentalitate compilată din percep ii, comportamente  i credin e. S-ar putea părea că *cit *  i *ville* ar trebui să se potrivească perfect: modul în care oamenii doresc să trăiască colectiv ar trebui să fie exprimat în modul în care sunt construite ora ele. Cu toate acestea, de obicei, mediul construit este un lucru, modul în care oamenii locuiesc în el, este altul.

Această lucrarea reprezintă o reflec ie asupra locuin ei  i asupra mecanismelor de locuire, nu at t ca obiecte de arhitectură ale orașului ca loc fizic, *ville*, cât ca generatoare de spații sociale  i culturale comune în ora , ca spațiu al unei mentalit  i compilate din percep ii, comportamente  i credin e, *cit *.  n mod particular, lucrarea examinează trei proiecte ale arhitec ilor abalosllopolis, în care se reg se te preocuparea evidentă asupra sensului locuin ei, investigațiile fiind concentrate nu atât asupra materialit  ii acestora, cât asupra perspectivei condițiilor nemateriale ale arhitecturii: o cre  , o casă de b tr ni  i un spațiu public.  n primul r nd, unele no iuni de bază vor fi revizuite în c teva proiecte de referință, utilizate drept cadru teoretic pentru a  n elege studiile de caz specifice, care vor fi prezentate ulterior. Această interac iune dintre teoria arhitecturii  i exercitarea activit  ii profesionale reprezintă atât metoda de lucru a biroului arhitec ilor abalosllopolis, c t  i cercetarea prezentată în această lucrare.

Frunza  i Copacul

Reciprocitatea inseparabil   i necesar   ntre *ville*  i *cit * se realizeaz   i atunci când vorbim despre public  i privat, despre cas   i ora  sau  n cuvintele lui Aldo van Eyck: despre frunz   i copac. (Fig. 1). „Arborele este frunz   i frunza este copacul. Casa este ora   i

2018, I). The *ville* is the physical place, the *cit * a mentality compiled from perceptions, behaviours and beliefs. It might seem that *cit * and *ville* should fit together seamlessly: how people want to live collectively should be expressed in how cities are built. Nevertheless, usually the built environment is one thing, how people dwell in it is another.

The aim of this paper is to present a reflection about inhabitation and its mechanisms not so much as architectural objects of the *ville* but as generators of a shared social and cultural space for the *cit *. Particularly, the paper examines three projects of abalosllopolis architects that deal with the meaning of inhabitation not focusing so much on their materiality but on the perspective of this non-material condition of architecture: a nursery school, a nursing home and a public space. First, some underlying notions will be reviewed in some projects of reference that will be used then as a theoretical framework to understand the specific cases of study that will be afterwards analysed. This intertwine between architectural theory and the exercise of professional activity is both the working method of the abalosllopolis architects office and the research presented in this paper.

The Leaf and the Tree

The inseparable and necessary reciprocity between the *ville* and the *cit * is also performed when we speak of the public and the private, of the house and the city, or in Aldo van Eyck's words: of the leaf and the tree (Fig. 1). “Tree is leaf and leaf is tree. House

orașul este casă. Un copac este un copac, dar este, de asemenea, o frunză imensă. O frunză este o frunză, dar este, de asemenea, un copac minuscul. Un oraș nu este oraș decât dacă este și o frunză uriașă. O casă este o casă, numai dacă este și un oraș minuscul.” (Van Eyck, 2009, 100). Mai mult, cuvintele lui Van Eyck dezvăluie că este chiar posibil să depășim acest paralelism: arborele este rezultatul numeroaselor sale frunze – la fel cum forma orașului este compusă din fiecare intervenție arhitecturală, iar frunza este parte din copac – la fel cum casa este parte din sfera socio-culturală. Oraș, casa, copac, frunză, parte și întreg.

is city and city is house. A tree is a tree but it is also a huge leaf. A leaf is a leaf but it is also a tiny tree. A city is not a city unless it is also a huge house. A house is a house only if it also a tiny city.” (Van Eyck, 2009, 100). Furthermore, Van Eyck’s words could reveal that it is even possible to go beyond on this parallelism: the tree is the result of its many leaves - as the city form is based on each architectural intervention-, and the leaf is an answer to the structure of the tree -as the house is to its socio-cultural realm. City, house, tree, leaf, the one and the whole.

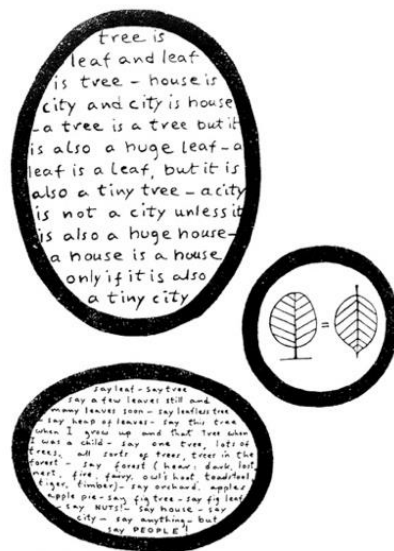

Fig. 1: Diagrama „Arbore - frunză” ale lui Aldo van Eyck prezentată în 1962 la reuniunea Team 10./
Tree-Leaf diagram presented by Aldo van Eyck at the Team 10 meeting at Royaumont in 1962.
Sursa/Source: Leatherbarrow, David (2002). Architecture, the City, and Nature: Part and Whole?. *Oz*, vol.24.

O abordare similară sugerează Le Corbusier, atunci când în appendix-ul cărții sale *Urbanisme* prezintă imaginea creșterii unei celule (Fig. 2) și afirmă „ordinea este în individ: multiplică efectele sale atunci când este multiplicată” (trad. ns., Le Corbusier, 1924, 288) Celula în sine este perfectă, are totul rezolvat. Dacă am transfera ideea celulei în arhitectură la orice scară, am putea spune că individul, modulul ar fi unitatea-frunză capabilă să răspundă tuturor variabilelor complexe din procesul de proiectare: spațiu, construcție, funcție, dimensiuni, program, materialitate, structură, etc.

A similar approach suggests Le Corbusier when on the appendix of his book *Urbanisme* shows the image of cell growth (Fig. 2) and writes “the order is in the individual: it multiplies its effects when multiplied” (our tr., Le Corbusier, 1924, 288). The cell itself is perfect, it has everything worked out. If we transfer the cell idea to architecture at any scale, we could say that the individual, the module would be the unit-leaf able to respond to all complex variables in the design process: space, construction, function, metrics, program, materiality, structure, etc.

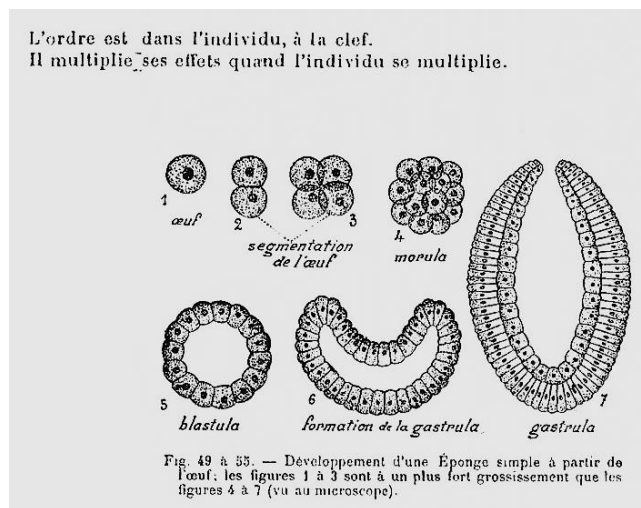

Fig. 2: Ilustrație. Le Corbusier (1924). *Urbanisme*./
Illustration. Le Corbusier (1924). *Urbanisme*

Într-adevăr, o celulă câștigă interes atunci când generează țesuturi noi și ființe vii, prin unirea cu alte celule într-o anumită ordine. Ordine și repetare care nu înseamnă neapărat rigiditate - ca într-un copac -. Un ansamblu de aceste „celule” arhitecturale care

Indeed, a cell gains interest when generates new tissues and living beings, by joining to other cells in a certain order. Order and repetition that do not necessarily mean rigidity - like in a tree -. An assemblage of these architectural “cells” that meet

îndeplinesc toate cerințele individuale ale proiectului poate, prin asociere și combinație cu alte celule, să fie mai puternic, să se adapteze contextului și să se ancoreze în locul respectiv: „și înmulțește efectele atunci când este înmulțit.”

De asemenea Jørn Utzon în 1970, a încercat să concretizeze aceste idei de creștere și schimbare prin definiția a ceea ce el a numit *arhitectură aditivă*.

O nouă expresie arhitectonică cu aceleași calități și același efect cu adăugarea, de exemplu, a copacilor din pădure, a grupurilor de animale, a pietrelor de pe țărm, vagoane de marfă în triaj, a mesei de prânz daneze, totul în funcție de felul în care cât de multe componente diferite sunt adăugate acestui joc. (Utzon, 2009, 28)

Un exemplu al acestei gândiri arhitecturale este sistemul de construcții Espansiva, conceput de Utzon, în care unitățile construite cu un număr specific de piese prefabricate pot conduce la soluții infinite în funcție de modul de asamblare. Ele sunt unități programatice, bine măsurate și construite, care le facilitează identitatea și asocierea. Prin urmare, la fel de interesante ca și elementele care alcătuiesc sistemul, sunt relațiile și spațiile generate între ele. Arhitectura constă în special în jocul care are loc în aceste asociații, deoarece ele permit nu numai relaționarea diferitelor părți ale unui proiect cu utilizatorii săi, ci și plasarea acestuia în contextul său.

Pentru a înțelege în continuare aceste relații și asociații între diferite elemente, să luăm în considerare acum o masă care a fost aranjată și care este pregătită pentru oaspeți (Fig. 3). Relațiile dintre diferitele părți ale serviciului de cină sunt diferite la începutul și la sfârșitul mesei, iar trecerea de la un moment la altul este posibilă prin încorporarea

all the individual project requirements can, through association and combination with other cells, be more powerful, adapt to the context, and anchor to the place: "it multiplies its effects when multiplied."

Jørn Utzon in 1970 also tried to concretize these ideas of growth and change by means of the definition of what he called *additive architecture*.

A new architectonic expression with the same qualities and same effect as the addition of, for instance, the trees in the forest, groups of animals, stones on the shore, goods wagons on a shunting ground, the Danish lunch table, all according to how many different components are added in this game. (Utzon, 2009, 28)

An example of this architectural thinking is the Espansiva building system, designed by Utzon, where units constructed with a specific number of prefabricated pieces, can lead to infinite solutions based on how they are joined. They are programmatical units, well measured and constructed, that facilitate their identity and their association. Therefore, as interesting as the elements that make up the system, are the relationships and spaces generated between them. Architecture lies specially then in the game that takes place in these associations because they allow not only to relate the different parts of a project to its users, but also to place it in its context.

In order to further understand these relations and associations among different elements, let's consider now a table that has been set and is ready for guests (Fig. 3). The relationships between the different parts of the dinner service are different at the beginning and at the end of the meal, and the passage from one moment to another is possible by

utilizării sale, încorporarea vieții. Piese sunt aceleași la început și la sfârșit, dar relațiile stabilite între ele sunt diferite și foarte sugestive. Punctul de plecare este declanșat de o decizie individuală, în timp ce la sfârșit, deși poate părea un aranjament aleatoriu, este chiar opusul, este rezultatul unui acord al oaspeților. Distanțele care vin între ele reprezintă măsura vieții: o compoziție aranjată matematic.

incorporating its use, incorporating life. The pieces are the same at the beginning and the end, but the relationships established between them are different and very suggestive. The starting point is triggered by an individual decision, while at the end, although it may seem like a random arrangement, is quite the opposite, it is the result of an agreement of the diners. The distances that come between them are the measurement of life: a composition mathematically arranged.

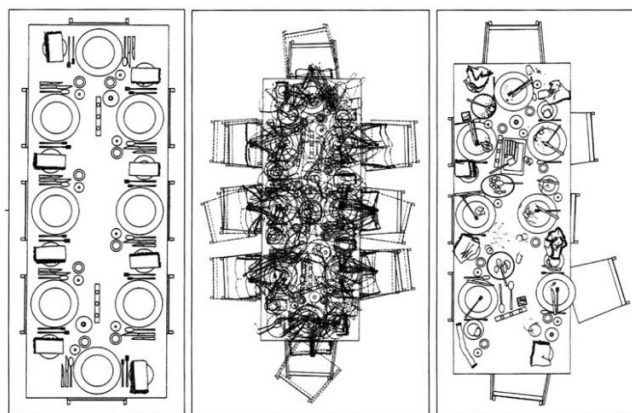

Fig. 3: Creșterea dezordinii pe o masă./ Increasing disorder on a dining table. Wigglesworth, S. (1997).
Sursa/Source: Wigglesworth, S. & Till, J. (Eds.) (1998). *Cotidianul și arhitectura. Architectural Design* n° 6-9.

Privit la scara orașului, ideea serviciului de cină nu este departe de cea pe care Giambattista Nolli a ilustrat-o în planul său pentru Roma, unde a desenat spațiile goale ale țesăturii urbane, inclusiv partiurile clădirilor publice (Fig. 4). El a evidențiat aceste teritorii intermediare, în care construitul și neconstruitul apar formând un întreg. Fiecare clădire publică are un spațiu public propriu, iar acestea sunt cele care conferă caracter spațiului liber și, în final, orașului.

If we zoom out to the city now, the dinner service idea is not far away to the one that Giambattista Nolli showed in his plan of Rome where he drew the empty spaces of the urban fabric including public buildings' ground floors (Fig. 4). He made more visible to us these in-between realms where the built and the unbuilt appear forming a whole. Each public building has a public space related to it, and these are what gives character to the empty space and, in the end, to the city.

Fig. 4: Noul plan pentru Roma. Harta nr. 2. Giambattista Nolli (1748)./
Nuova Pianta di Roma. 2° plate. Giambattista Nolli (1748).
Sursa/Source: lib.berkeley.edu/EART/maps/nolli.html

Magia arhitecturii constă în aceste tărâmurii interioare, care conectează o clădire cu împrejurimile sale, făcând din ea un „loc construit”, prin extinderea relațiilor dintre interior și exterior, între construit și neconstruit sau între public și privat și, în final, între un spațiu și ceea ce este lângă el. Aceste spații sunt spații nedefinite, iar ambiguitatea lor le permite să funcționeze ca un instrument muzical, sună exact așa cum interpretul dorește să sune (Hertzberger, 1991, 170).

Lucrul nu numai cu zonele ocupate, ci și cu cele libere, cu aceste teritorii intermediare atât de dificil de cuprins, este instrumentul care a permis arhitecților abaloslllopi să abordeze proiecte la scări diferite, de la casă la oraș, de la frunză la copac, așa cum este ilustrat prin cele trei proiecte descrise în continuare.

The magic of architecture lies in these in-between realms, linking a building with its surroundings, making it a “built place” with, the expansion of the relationships between the interior and exterior, between the built and the unbuilt, or between public and private, and so, in the end, between a space and what is next to it. These spaces are non-defined spaces and their ambiguity allows them to function as a musical instrument, they sound just as the player wants them to sound (Hertzberger, 1991, 170).

The work, not only with the in-filled areas but also with the empty ones, with these in-between realms so difficult to trap, has been a tool that has allowed abaloslllopi architects to deal with projects of very different scales, with the house and the city, with the leaf and the tree, as it is examined through three projects below.

Creșa Can Feliç: un Cartier de case locuite de copii

În general demersul de proiectare al unei creșe pornește de la schema funcțională specifică clădirilor programului de arhitectură clădiri pentru educație. Adică, o schemă liniară care implică o serie de săli de clasă dispuse pe o latură, sau pentru a optimiza în continuare schema, pe ambele laturi. Acest aspect funcțional este foarte util atunci când elevii își petrec cea mai mare parte a timpului așezați, cu atenția concentrată pe un anumit aspect. Cu toate acestea, în cazul particular al unei creșe de copii cu vârste între 0 și 3 ani își petrec jumătate din timp jucându-se pe pardoseală și astfel, deși există o componentă didactică, componenta recreativă este mult mai importantă. Școala trebuie să creeze un sentiment primitiv, protector și pașnic, mai aproape de mediul casnic, un loc în care copiii pot experimenta și se pot juca. Un spațiu mai degrabă apropiat de spațiul familiar al casei, decât de spațiul dintr-o clasă.

Din acest punct de vedere, este posibil să începem să gândim fiecare unitate - sau modul - ca pe o casă locuită de un grup de opt copii care formează o familie. Toate unitățile sunt identice, dar diferite, datorită poziției lor în raport cu soarele, priveliștea și restul grupului. Împreună formează o comunitate mică ce se adună în jurul unui spațiu central, un loc obișnuit de întâlnire, unde se pot împărtăși experiențe. Toate, ca o mică tabără sau sat, sub umbra copacilor. (Fig. 5)

Can Feliç nursery school: a small community of homes lived in by children

When considering how to tackle a nursery school project, it is usual to take the layout that educational buildings are often organized on as a base. That is to say, a linear scheme which involves a number of classrooms on the one side, or to further optimize the scheme, on both sides. This functional layout is very useful when students spend most of their time sitting down with their attention focussed on a specific point. However, this particular case is a nursery for children aged 0 to 3 who spend half their time playing on the ground and so, although there is a teaching component, the recreational component is far more important. The school has to create a welcoming, protective and peaceful feel, closer to the domestic environment, a place where children can experiment and play. Something closer to home than the idea of a classroom.

From this point of view, it is possible to start thinking about each unit - or module - as in a house inhabited by a group of eight children forming a family. All units are identical, yet different due to their position in relation to the sun, the view and the rest of the group. Together they form a small community that gathers around a central space, a commonplace of meeting, where experiences can be shared. All of them, like a little camp or village, below the shade of the trees. (Fig. 5)

Scale of association

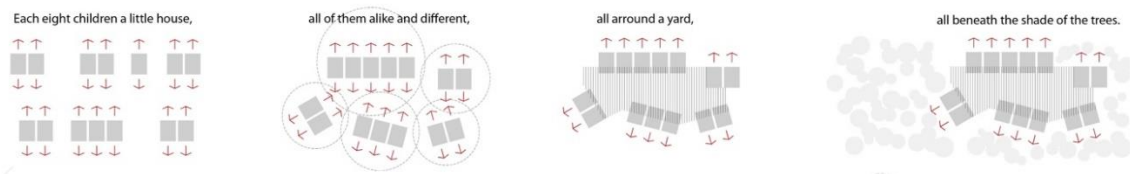

Fig. 5: Scara diagramei de asociere în viziunea abalosllopolis./
Scale of association diagram by abalosllopolis architects.

În plus, fiecare modul-pavilion-casă este înțeles ca fiind o construcție independentă, față de întregul ansamblu. Ele sunt construite în egală măsură atât către exterior, cât și spre spațiul interior (Fig. 6). Pereții portanți sunt construiți din elemente structurale ceramice datorită calităților lor materiale - căldură și grosime - ce în același timp oferă un sentiment de protecție și amplifică ideea de casă.

Toate sălile de clasă sunt în mod particular elemente componente și delimitatoare ale spațiului central dintre ele, fiind conectate între ele prin zonele ce adăpostesc grupurile sanitare, permițându-le să rămână independente, păstrând însă o conexiune vizuală (Fig. 7). Fiecare clasă are o deschidere la nivelul ochiului copilului, cu scopul de a facilita relaționarea acestuia cu mediul exterior și de a-l face să simtă că se află într-un spațiu construit adaptat lui. Aceste deschideri se unesc în fiecare unitate într-o cutie din beton în formă de trompetă, eliminând noțiunea de fereastră și conferind un aspect unitar clădirii. În același timp, pe măsură ce se deschide doar o parte a cutiei, fiecare grupare de *case mici* terasate este orientat către spațiul său de joc exterior, care, prin viraje, reușește să fie independent de întregul ansamblu.

Furthermore, each module-pavilion-home is understood as being independent, also for its construction. They are equally built both to the outside area and towards the inner space (Fig. 6). The load-bearing walls are built with ceramic structural parts due to their material qualities - warmth and thickness - that at the same time provide a sense of protection and enhance the idea of home.

All classrooms take part in their own particular way in that central space in-between them and are joined through the bathroom parts, allowing them to remain independent whilst maintaining a visual connection (Fig. 7). Each classroom has a gap at the children's level of vision, with the aim of improving their experience of the environment and making them feel that they are in a made to measure space at their scale. These openings join in each block at a concrete structure with trumpet shaped holes, eliminating the notion of window and giving a unitary look to the building. At the same time, as only one side of the box opens, each pavilion of small terraced houses is focussed towards its outside play space, which, through turns, manages to be independent of the complete set.

Fig. 6: Creșă Can Feliç. Relația dintre sala de clasă și spațiile comune./
Can Feliç nursery school. Connection between classroom and common areas.
Fotograf/ Photographer: J.M. Cutillas

Fig. 7: Creșă Can Feliç. Relația de continuitate dintre spațiul central și spațiul interior și cel exterior./
Can Feliç nursery school. The central space seeks continuity with the inner and outer space.
Fotograf/ Photographer: J.M. Cutillas

Fig. 8: Creșă Can Feliç. Fațada de est și plan parter./
Can Feliç nursery school. East elevation and ground floor plan.
Fotograf/ Photographer: J.M. Cutillas

Spațiul central este înțeles ca un pătrat acoperit, care nu doar servește ca spațiu de circulație și de intrare, ci și ca zonă de joacă, complementară cu

The central space is understood as a covered square which not only serves as a circulation and entrance space, but also as a play area, complementary to the

terasa exterioară, care poate fi folosită atunci când condițiile meteorologice sunt nefavorabile. Prin această intenție de a crea un spațiu ambiguu, ce este acoperit, dar care este totuși deschis, un acoperiș alcătuit din elemente din beton se sprijină pe pavilioanele clasei asemenea unui baldachin. Acest spațiu central vizează menținerea unei continuități cu spațiul exterior, propunându-și astfel să formeze un mic arbore în care unitățile mici își găsesc adăpost. Luminișul crește, se revarsă și se contopește cu spațiul urban, formând o grădină deschisă publicului (Fig. 8). Și astfel, acest mic ansamblu de case locuit de copii, devine din ce în ce mai mult parte a țesutului urban al orașului Benicassim.⁵

Plaza de Armas în Arequipa: o adunare a curților orașului

“Plaza de Armas” este piața principală a orașului spaniol-american. Este cel mai important spațiu public unde, în trecut, se desfășurau toate activitățile religioase, civice și comerciale și în jurul căreia s-au dezvoltat noile așezări coloniale din America de Sud, după cucerirea spaniolă. A fost baza de la care a plecat dezvoltarea urbană a noului oraș.

Privind cu atenție țesutul urban al orașului Arequipa, și excluzând spațiul gol principal reprezentat de “Plaza de Armas”, este posibilă observarea altor mici spații neconstruite: curțile (Fig. 9). Istoria orașului Arequipa este profund legată de curțile sale. Diferitele spații ale caselor tradiționale sunt adunate în jurul lor, curtea fiind, prin urmare, cel mai important loc din ansamblul clădirilor (Fig. 10). Propunerea Abaloslllopis ia în considerare, după cum

outside patio, which can be used when weather conditions are inclement. With this intention of an ambiguous space that is covered but seeks to be outdoors, a light-appearance roof made of concrete rests on the classroom pavilions like a canopy. This central space seeks continuity with the outer space, which aims to form a small grove where the small units find shelter. The grove grows, overflows and merges with the urban space, forming a garden open to the public (Fig. 8). And so, this small community of homes lived in by children, will be more part of the urban fabric of the town of Benicassim.¹

Plaza de Armas in Arequipa: a gathering of the city's courtyards

The “Plaza de Armas” is the main square of the Spanish American city. It is the most important public space where in ancient times all the religious, civic and commercial activities took place and around which the newer colonial settlements in South America were developed after the Spanish conquest. It was the starting point for the foundation of a new city.

When looking the urban fabric of Arequipa carefully, apart from the main void that provides the “Plaza de Armas” it is possible to find other little voids: the courtyards (Fig. 9). Arequipa’s history is deeply linked to its courtyards. The different spaces of the traditional house are gathered around them, and the courtyard is therefore the most important place in the set of buildings (Fig. 10). Abaloslllopis proposal considers, as stated in the report of the project

afirmă raportul proiectului (Abalos & Llopis, 2013), că “Plaza de Armas” are aceeași funcție, dar la scară urbană. Viața civică din Arequipa s-a dezvoltat întotdeauna în jurul pieței, luând, rând pe rând, diverse funcții: de la spațiu comercial, la spital de câmp după marele cutremur din 1868, la spațiu pentru marșuri... Pe scurt, poate fi interpretată ca fiind curtea orașului. Cu toate acestea, din cauza configurației sale și a mai multor reorganizări, oamenii din Arequipa au abandonat-o, singura excepție fiind când aici se celebrează principalele evenimente ale orașului.

(Abalos & Llopis, 2013), that the “Plaza de Armas” has the same function but on an urban scale. Around the square, the civic life in Arequipa has always taken place. It has been a market, a field hospital after the big earthquake in 1868, a place for marches... In short, it could be interpreted then as the city’s courtyard. However, because of its configuration and several reorganizations, the people from Arequipa have abandoned it, with the only exception when it holds the city’s main events.

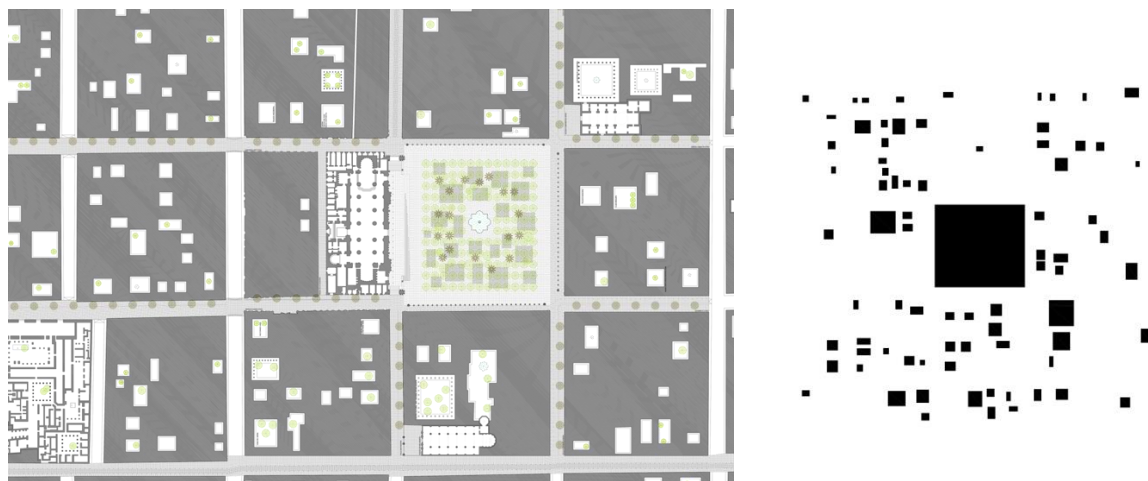

Fig. 9: Plaza de Armas în Arequipa. Planul districtului istoric ce include propunerea de concurs și diagrama *Curtea orașului*./

Plaza de Armas in Arequipa. Historical district plan of Arequipa including the competition proposal and diagram *The courtyard of the city*.

Desene de/Drawings by aballoslopolis architects

Datorită dimensiunilor sale mari, în jur de 120x120 m, în primul rând părea necesară aducerea ei la o scară umană, pentru a le oferi oamenilor o senzație de intimitate – ca hainele care se potrivesc bine – ,

Because of its large dimensions, around 120x120 m, firstly, it seemed necessary to change it into a human scale, to give the people in it a tight feeling - like clothes which fit well-, it should be a large space

ar trebui să fie un spațiu amplu, dar confortabil în același timp, un pătrat care să poată fi utilizat și în viața de zi cu zi, nu doar la marile evenimente.

Cea de-a doua strategie încearcă să încurajeze oamenii să își însușească mediul direct cu ajutorul celui mai elementar instrument: asigurarea locurilor. Din punct de vedere lingvistic, cuvintele *loc* și *așezare* sunt interconectate. Un loc unde să se poată sta oferă oportunitatea unei însușiri temporare, creând, în același timp, circumstanțe propice de contact cu ceilalți.

but cosy at the same time, a square for the everyday and not only for the big events.

The second strategy seeks encouraging people to take possession of their direct environment with the most elementary tool: the provision of seating. Linguistically the words SEAT and SETTLEMENT are connected. A place to sit offers an opportunity for temporary appropriation, while creating the circumstances to contact with others.

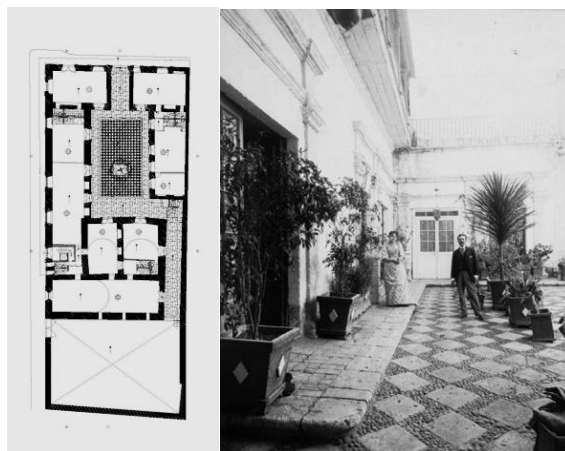

Fig. 10: Plan și fotografie a casei Rivera, secolul XVIII/ Plan and photograph of casa Rivera, XVIIIth century Arequipa. Palomino-Bellido W.A. (2012). *La Casa Rivera*
Sursa/Source: arquitectperu.blogspot.com/p/arquitectura-arequipena.html

În cele din urmă, pentru a realiza un nou aranjament al acestui spațiu public care să poată asigura integritatea corespunzătoare a acestuia în contextul istoric actual, s-a privit din nou înspre curți. Există trei elemente care îi definesc arhitectura: predominarea zonelor pavate – cu modele diferite, desenate cu pietre rotunde de râu –, copacul și

Finally, in order to achieve a new arrangement of this public space that assures its appropriate integration into this historic context, they look back to the courtyards. There are three elements that define its architecture: the predominance of paved areas - with different patterns drawn with round river stones -, the tree, and the fountain in the

fântâna din centru. Acestea vor fi, de asemenea, elemente care vor oficializa noul pătrat: diferite pavaje vor delimita spațiul de locuit, copacii vor genera umbra, iar Tuturutu – fântâna existentă – un element fundamental în memoria colectivă, va domina deasupra centrului.

center. These will also be the elements that will formalize the new square: the different pavements will delimit the living space, the trees will guarantee shade, and the Tuturutu - the existing fountain - an element that is fundamental in the collective memory, dominates above the centre.

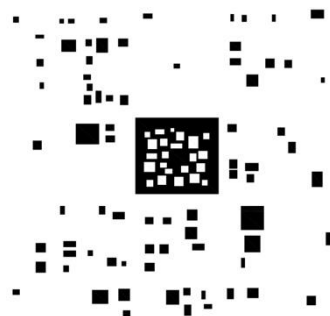

Fig. 11: Plaza de Armas din Arequipa. Colaj de prezentare și diagrama *Curtea cetățenilor*.
 Plaza de Armas in Arequipa. Collage for the architectural competition and diagram: *the citizen's courtyards*
 Desene de/Drawings by aballoslopolis architects

În acest caz, modulul este unitatea elementară formată din micile curți și ceea ce îi va oferi coeziune, ceea ce va construi spațiul intermediar, va fi umbra. Un pătrat care poate adopta atât conceptul pe scară largă, cât și pe cel la scară mică, în funcție de modul în care se dorește a fi interpretat spațiul: suficient de mic pentru a putea fi folosit și suficient de mare pentru a oferi potențial maxim de utilizare (Fig. 11).

In this case, the module is the elementary unit made up of the little courtyards and what will give it cohesion, build the in-between space, will be the shade. A square that can adopt both, the large-scale concept and the small-scale concept, depending on how we wish to interpret the space: the small enough to be put to use and big enough to offer maximum potential for use (Fig. 11).

Cămin de vârstnici în Marratxí: o atmosferă pentru reidentificare

Principala provocare în proiectarea unui centru pentru persoane ce necesită asistență este reidentificarea ocupanților cu noul lor mediu, deoarece realitatea lor spațială și socială nu mai există (Fig. 12).

Home for the elderly in Marratxí: an atmosphere for re-identification

The main challenge in the design of a centre for dependent persons is the re-identification of their occupants with their new environment, since their previous spatial and social reality has ceased to exist (Fig. 12).

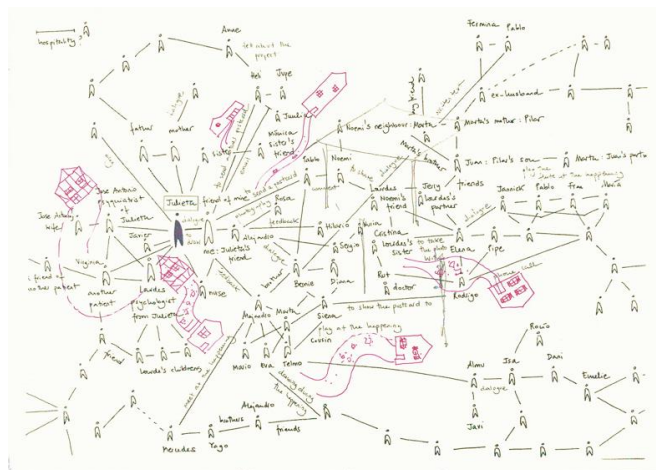

Fig. 12: Diagrama *Human associations* semnată abalosllopis architects./
Diagram *Human associations* by abalosllopis architects.

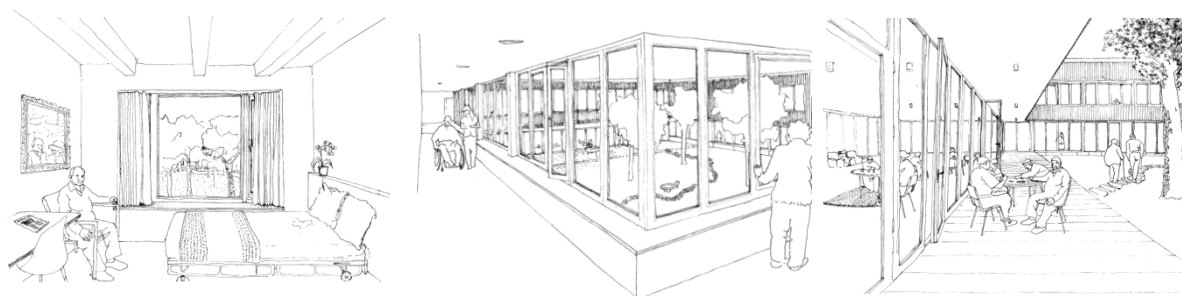
În complexitatea de asocieri reprezentată de o comunitate geriatrică, coeziune socială se poate realiza doar prin permiterea libertății de mișcare. Arhitecții atelierului *abalosllolis* propun o ierarhie de asocieri croite într-un continuum spațial ce reprezintă complexitatea reală a asocierilor umane și formele lor de agregare. Precum un fel de manifest, se stabilește un paralelism între facilitățile pentru vârstnici și oraș, adică locul în care aceștia sunt obișnuiți să trăiască (Fig. 13).

In the complexity of associations that is a geriatric community, social cohesion can only be achieved if it leaves room for freedom of movement. Abalosllipsis architects propose a hierarchy of associations woven into a spatial continuum that represents the real complexity of human associations and their forms of aggregation. A kind of manifesto establishes parallelism between the facility for the elderly and the city, that is the place they are used to inhabit (Fig. 13).

În această comunitate restrânsă, camera este căminul fiecărei persoane instituționalizate. Am propus camere tehnologizate care să poată garanta îngrijirea corectă dar care să poată, în același timp, să permită însușirea personală a spațiului. Mobilierul, lucrurile personale ale fiecărei persoane, precum și amintirile și experiențele lor îi vor ajuta în identificarea spațiului ca fiind unul personal, făcându-i să se simtă din nou ca acasă.

In this small community, the room is the home for each institutionalized person. We propose technified rooms that guarantee the correct health care, but that at the same time provide place for the personal appropriation of the space. It is the set of furniture and belongings of each person, along with their memories and experiences, which will allow the immediate identification of the space as their own, making them feel at home again.

cameră - coridor - curte/room - corridor - courtyard

casă - stradă - piață/home - street - square

Fig. 13: Re-identificare. Casa, strada, piața și orașul./
Re-identification. The house, the street, the square and the city.
Schite de/ Sketches by aballoslopis architects

Spațiile ce conduc înspre camere reprezintă legătura ocupanților acestora cu clădirea și comunitatea în întregul său, în același fel în care străzile leagă casele de oraș. Prin urmare, am proiectat coridoare ce se deschid spre peisaj, permițând astfel orientarea, atât în timpul unei nopți întunecate, cât și în timpul unei zile gri. Coridoare unde se poate simți încotro se merge, spre nord sau spre sud (Fig. 14).

The spaces of approach to the room are the link of its occupants with the building and with the community as a whole, just as the street also links the house with the city. Therefore, we raise corridors that open to the landscape and allow them to orient themselves, both on a dark night and on a grey day. Corridors where you can feel that you are going somewhere, to the north or to the south (Fig. 14).

Ritmul persoanelor în vârstă este mai lent, iar aceste coridoare nu sunt concepute ca spații de circulație rapidă, ci ca locuri cu identitate proprie, precum străzile, astfel încât aceștia să se întâlnească și să-și continue drumul împreună.

The tempo of older people is slower, and these corridors are not conceived as fast circulation spaces, but as places with their own entity, as streets to meet and continue the road together.

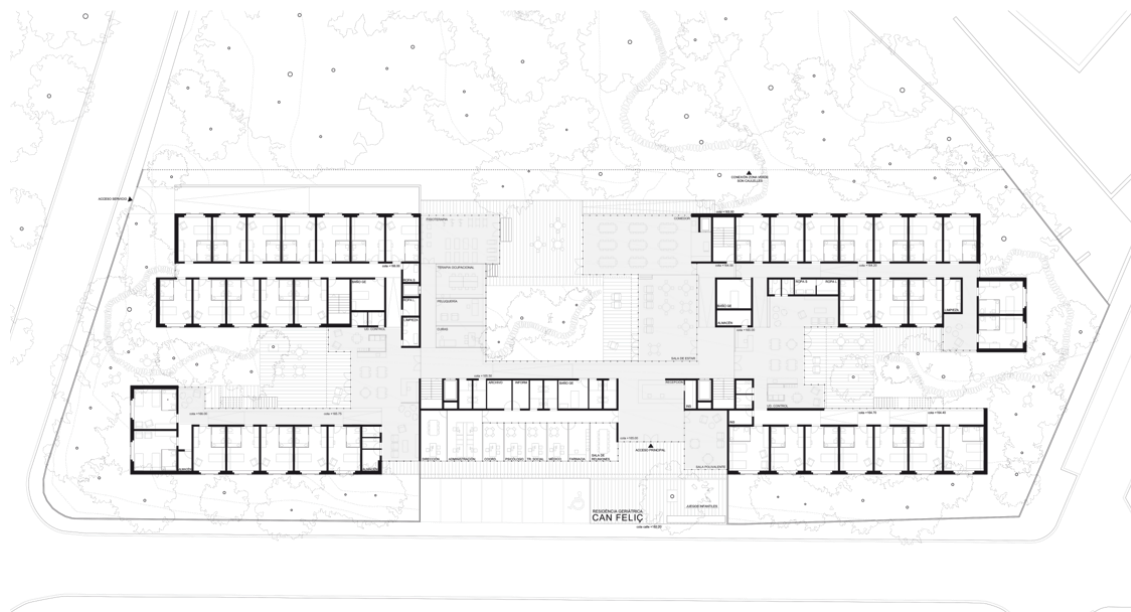

Fig. 14: Plan parter./ Ground floor plan.
Desene de/Drawings by aballoslopolis architects

Următorul nivel al orașului mediteraneeen îl reprezintă piețele. Spațiile comune ale căminelor sunt echivalentul acestora. Aceste spații sunt articulate prin intermediul a trei curți, în care liniile ce separă spațiul interior de cel exterior sunt atenuate, ceea ce permite recuperarea vieții sociale prezentă pe străzi și în piețe, evitând astfel izolarea persoanelor în vârstă (Fig. 15). Această concatenare a spațiilor interioare și exterioare permite ca

The next level in the Mediterranean city are the squares. The common areas of the residence are their equivalent. These areas are articulated among three courtyards, where the boundary between the interior and exterior is blurred, and which makes it possible to recover the socially vital life in the streets and squares that will avoid the isolation of the elderly (Fig. 15). This concatenation of interior and exterior spaces allows the entire building to be

Întreaga clădire să poată fi traversată longitudinal prin spațiile sale comune, fără a pierde vreodată contactul cu pădurea și terenul de sport, punctele de referință ale orașului și societății.

traversed longitudinally through its common areas, without ever losing the reference to the later forest and the sport court, reference points to the city and society.

Fig. 15: Colaj de prezentare. Autori abalosllopis./
Collage for the architectural competition by abalosllopis architects.

Aceste spații sociale comune cu orașul ar putea încuraja integrarea centrelor geriatrice în societate, evitând izolarea persoanelor în vârstă instituționalizate, prin activități ludice, artistice, culturale și sociale care ar dinamiza centrele prin mediul activ și pozitiv transmis de persoanele tinere și de copii.

This shared social space with the city could encourage the integration of the geriatric residence in society avoiding the isolation of the institutionalized elderly people through playful, artistic, cultural and social activities that dynamize the centre with the active and positive environment transmitted by young people and children.

Sfera comună

Scoate-ți pantofii și plimbă-te de-a lungul unei plaje prin ultima peliculă subțire de apă care alunecă spre jos și spre mare. Te simți împăcat într-un mod în care nu te-ai simți dacă ar exista un dialog forțat între tine și unul sau celălalt dintre aceste mari fenomene. [...] Arhitectura trebuie să extindă „linia fină demarcație”, să o convingă să meandreze spre un teritoriu întru/între. Menirea sa este să ofere acest domeniu intermediar prin construcții, adică să creeze, de la scara unei case la scara orașului, o serie de locuri reale pentru oameni reali și lucruri reale. (Van Eyck, 1968, 44)

The common realm

Take off your shoes and walk along a beach through the ocean's last thin sheet of water gliding landwards and seawards. You feel reconciled in a way you wouldn't feel if there were a forced dialogue between you and either one or the other of these great phenomena. [...] Architecture must extend 'the narrow borderline', persuade it to loop into a realm – an articulated in-between realm. Its job is to provide this in-between realm by means of construction, i.e. to provide, from house to city scale, a bunch of real places for real people and real things. (Van Eyck, 1968, 44)

Fig. 16: Pescarii lucrând pe țărm în Pimentel (Peru)./
Fishermen working on the shore in Pimentel (Peru).
Fotografie a autorilor./Photograph by the authors.

Cuvintele lui Aldo van Eyck revizuite în paralel cu o fotografie făcută în Peru cu câțiva ani în urmă sunt inspiraționale și revelatoare, înțelese prin prisma utilizării și a semnificației pe care pescarii le atribuie acelui domeniu intermediar, țărmul oceanului (Fig. 16). La fel ca acești pescari, fiecare arhitect, are autoritatea de a prelua controlul asupra acestor

These words of Aldo van Eyck reviewed in parallel to a photograph taken in Peru some years ago are inspiring and revealing because of the use and the meaning that the fishermen give to that in-between realm (Fig. 16). As these fishermen, each architect, has the authority to take control of those relations, working with those narrow borderlines, extending

relații, lucrând cu acele linii fine de frontieră, extinzându-le indiferent de scara proiectului la care lucrează: fie un obiect de mobilier sau un oraș. S-ar putea să nu fie răspunsul la solicitările unui client, sau răspunsul unei teme de concurs, dar este tocmai această contribuție a arhitecturii la viață și locuire, imaginându-ne că lucrurile pot fi altceva ... spații care nu sunt nici negre, nici albe, dar care conțin toate nuanțele de gri.

them in every scale of the project we are working on: being it a piece of furniture or a city. It might not be what a client asks for, or the competition brief arises either, but it is the contribution of architecture to life and inhabitation, to imagine that things can be something else... spaces that are neither black nor white, but which contain all the shades of grey.

Referințe/ References

- Abalos A., Fernández-Vivancos, E. & Llopis P. (2016). Colegio infantil “Can Feliç” en Benicasim, Castellón. España. *EN BLANCO Revista de Arquitectura*, 7 (19). *Nueva arquitectura Española* (pp. 24-31). Valencia: General de Ediciones de Arquitectura, S.L.
- Abalos A. & Llopis P. (2013). *Plaza de armas. The city of the courtyards. The city's courtyard*. Retrieved from <http://abalosllopis.com/portfolio/054/>
- Hertzberger, H. (1991). Form as an Instrument. In H. Hertzberger, *Lessons for Students in Architecture* (p.170). Rotterdam: 010 Publishers.
- Le Corbusier (1924). *Urbanisme*. Paris: Les Éditions G. Crès et Cie. Collection de “L’Esprit Nouveau”.
- Sennet, R (2018). *Building and Dwelling. Ethics for the City*. London: Penguin Random House UK
- Utzon, J., Weston, R. (2009). *Jørn Utzon Logbook Vol. V: Additive Architecture*. Copenhagen: Mogens Prip-Buus & Edition Bløndal.
- Van Eyck, A. (1968). In A. Smithson (Ed.), *Team 10 Primer* (p. 44). Cambridge: MIT Press.
- Van Eyck, A. *Tree-Leaf Diagrams*. In D. van den Heuvel & M. Risselada (Ed.). (2005), *Team 10. 1953-1981. In Search of a Utopia of the Present* (p. 100). Rotterdam: Nai Publishers.
- Wigglesworth, S & Till, Jeremy. (1998). The everyday and architecture. *Architectural Design*. 6-9.

⁵ Pentru mai multe informații, consultați proiectul publicat în (Ábalos, Fernández-Vivancos & Llopis, 2016).
For further information see the project as published in (Ábalos, Fernández-Vivancos & Llopis, 2016).